

**KÜLVITIHDUSE JA VÄETAMISE
MÕJU KÕRRELISTE HARILIKU
JUUREMÄDANIKU ARENGULE**

**HEINO LÕIVEKE
EESTI MAAVILJELUSE INSTITUUT**

HAIGUSE KAHJULIKKUS

- **1. Juurestiku kahjustus vähendab vee ja toitainete vastuvõtmist**
- **2. Langeb kasutatud väetiste efektiivsus**
- **3. Halveneb vastupanuvõime teistele haigustele**
- **4. Halveneb ebasoodsate keskkonnatingimuste (veedefitsiit mullas, kõrge õhutemperatuur) taluvus**
- **5. Langeb saagivõime (saagikadu meil 10-15%, kuumemas kliimas 50% ja enam) ja halveneb selle kvaliteet**

HAIGESTUMISE EELDUSED

- 1. Infektsiooni (*Fusarium*, *Cochliobolus* spp.) piisav hulk mullas (teravili enda järel)
- 2. Infektsioon seemnetel, seemned puhtimata
- 3. Soodustavad ilmastikutegurid idanemise ja tärkamise perioodil: liigniiskus või liigkuivus mullas, kõrge mullatemperatuur (22-28 °C-*Fusarium*, üle 12° C-*Cochliobolus*) ja õhutemperatuur –kuumastress!
- 4. Agrotehnilised vead: liiga suur külvisügavus, liiga hõre või liiga tihe külv, väetiste vale kasutamine (ühekülgne N, liiga suured mineraalväetiste normid)

KÜLVITIHEDEUSE MÕJU KATSETES

- **Katse 1. Üksnurmes 1988.a.**
- **Otradel Potra, Ida, Julia, Elo – haiguse areng suurenes külvinormi tõstes 400-lt 800-le (idanevat seemet/m²) keskmiselt 2,4%-lt 3,3%-le, PD₀₅=0,5%**
- **Nisul Arkas –vastavalt 4,5%-lt 7,2%-le, PD₀₅=0,5%**
- **Katse 2. Üksnurmes 1988.a.**
- **Otradel Potra, Ida, Julia, Elo – haiguse areng suurenes külvinormi tõstes 400-lt 800-le (idanevat seemet/m²) keskmiselt 2,1%-lt 3,4%-le, PD₀₅=1,0%**
- **Nisul Arkas –vastavalt 4,3%-lt 5,2%-le, PD₀₅=0,5%**

KHJM ARENG ODRAL ELO 1987.a.

Kuusikul

- **Väetamata – võrsum.10,5%-loom.16,8%-keskm.13,7%**
- **Paiklik NPK-võrsum.6,6%-loom.15,7%-keskm.11,2%**
Hajus NPK- võrsum.7,5%-loom.16,4%-keskm.12,0%
- **Paikl.NPK+B-võrsum.5,1%-loom.11,7%-keskm.8,4%**
- **Hajus NPK+B- võrs.7,0%-loom.14,0%-keskm.10,5%**
- **PD₀₅   2,3%   1,6%   2,0%**

KHJM ARENG ODRAL ROLAND 1987.a.

Simunas

NPK külvieelselt lauskülvis tavalise taimekaitse korral:

haiguse arvestus -	16.06	23.07	03.09	keskmiselt
areng % -	16,0	10,1	28,4	18,2

NPK paiklikult tavalise taimekaitse korral:

areng % -	4,7	8,5	28,1	13,8
------------------	------------	------------	-------------	-------------

NPK külvieelselt lauskülvis intensiivse taimekaitse korral:

areng % -	6,9	10,3	20,4	12,5
------------------	------------	-------------	-------------	-------------

NPK paiklikult intensiivse taimekaitse korral:

areng % -	4,3	9,8	21,8	12,0
------------------	------------	------------	-------------	-------------

KHJM ARENG ODRAL ROLAND 1988.a.

Simunas

- **NPK külvieelselt lauskülvis tavalise taimekaitse korral:**
- **haiguse arvestus –17.06   01.08   keskmiselt**
- **areng % - 6,3   7,0   6,7**
- **NPK paiklikult tavalise taimekaitse korral:**
- **areng % - 1,6   9,3   5,5**
- **NPK külvieelselt lauskülvis intensiivtaimekaitse korral:**
- **areng % - 6,6   17,0   11,8**
- **NPK paiklikult intensiivse taimekaitse korral:**
- **areng % - 2,2   7,3   4,8**

KHJM ERINEVATEL N FOONIDEL

1987. a. Üksnurmes

	N0 foon	N80 foon	N160 foon
• Varased odrad (Otra, Potra, Eero), keskmine areng %:			
	16,5	15,4	17,9
• Hilised odrad (Elo, Roland), keskmine areng %:			
	12,9	15,0	12,2
• Suvinisu Arkas, haiguse areng %:			
	13,6	13,3	13,0
• Kaerad (Alo, Bug), keskmine areng %:			
	0,2	0,0	0,1